

Det

Kongelige norske Videnskabers Selskabs

Skrifter

1895.

Trondhjem.
Aktietykkeriet
1896.

Kongelige norske Videnskabs Selskab

Skrifter

1888

(Bl. 2)

Forhandlet
af
Kongelige
Bibliotek

Indhold.

---

1. Direktionens Aarsberetning for 1895 med Bibliothekarens og Samlingsbestyrernes Indberetninger	Pag.	I—XVI
2. New or critical Lithothamnia by M. Foslie. (With 1 Plate) . .	„	1
3. Biskop Gunnerus' virksomhed fornemmelig som botaniker, tilligemed en oversigt over botanikens tilstand i Danmark og Norge indtil hans død, ved Ove Dahl. (Fortsættelse fra Selskabets Skrifter 1893). Tillæg II. (Uddrag af Gunnerus' brevveksling, særlig til belysning af hans videnskabelige sysler) A—E	„	11
4. Dipterologiske Undersøgelser af V. Storm	„	225

Handb.

1. Die allgemeine Einleitung (1870) enthält die Begründung der Aufgabe der Handb. und die Darstellung der allgemeinen Grundsätze der Zoologie.
2. Die allgemeine Zoologie (1871) enthält die Darstellung der allgemeinen Grundsätze der Zoologie, die Beschreibung der Tierwelt und die Darstellung der allgemeinen Grundsätze der Zoologie.
3. Die Zoologie der Wirbellosen (1872) enthält die Darstellung der Zoologie der Wirbellosen, die Beschreibung der Tierwelt und die Darstellung der allgemeinen Grundsätze der Zoologie.
4. Die Zoologie der Wirbeltiere (1873) enthält die Darstellung der Zoologie der Wirbeltiere, die Beschreibung der Tierwelt und die Darstellung der allgemeinen Grundsätze der Zoologie.

Direktionens Aarsberetning for 1895.

Til Kongen!

Direktionen for det Kgl. norske Videnskabers Selskab afgiver herved sin Beretning om Selskabets Virksomhed i 1895.

Den 21de Januar afholdtes, som sedvanlig, Selskabets aarlige Fest i Kathedralskolens Festsal. Direktionens Medlem Adjunkt K. Lossius holdt et Foredrag over „Den høiere Almenskole og dens Ordning“*).

Fra Høsten 1895 har man gjenoptaget de tidligere videnskabelige Møder af Selskabets Medlemmer, der i nogle Aar har været afbrudte. Disse Møder aabnedes den 22de November med et Foredrag af Dr. med. L. Borthen omhandlende „Studier over den infra- og pericorneale Hyperæmi og Conjunctivit, samt over Episkleritens Forekomst i den anæsthetiske eller glatte Form af Spedalskheden, belyst ved Fotografier og Akvareller.“

I samme Møde fremviste Præses et til Oldsagsamlingen indkommet Helgenbillede forestillende St. Anna og knyttede hertil nogle nærmere Meddelelser.

Over Jul blev flere lignende Møder afholdte, der vil blive omtalte i næste Aarsberetning.

Selskabet har udgivet Skrifter for 1894 af følgende Indhold:

1. Direktionens Aarsberetning for 1894.
2. Plantegeografiske Undersøgelser i det indre af Romsdals Amt med tilstødende Fjeldtrakter II. (Reiseindberetning til Selskabet for Sommeren 1893). Af Ove Dahl.

---

*) Foredraget er trykt i Thronhjems Adresseavis No. 21 og fig.

3. The Norwegian Forms of Lithothamnion by M. Foslie (with 23 Plates).

4. Olsagfund i Aure og Sundalen af K. Lossius.

5. Norske Opiliones. Lidt om deres geografiske Udbredelse. Ved Edv. Ellingsen.

Det kgl. Bidrag til Selskabet er som sedvanlig tilstaaet den botaniske Samlings Bestyrer til Fortsættelse af hans algologiske Undersøgelser i Thronhjemsfjorden. Ligeledes har et Beløb til zoologiske Undersøgelser været tilstaaet den zoologiske Samlings Bestyrer.

Om Udbyttet af disse Undersøgelser henvises til vedkommende Samlingsbestyreres særskilte Indberetninger.

Det til arkæologiske Undersøgelser paa Budgettet bevilgede Beløb har været anvendt af Hr. Kaptein Ziegler, Molde.

Samlingerne har været holdt aabne efter de samme Regler som i 1894, hvorom henvises til forrige Aarsberetning. Med Hensyn til deres Tilstand og Forøgelse i 1895 henvises til nedenstaaende Beretninger fra hver enkelt Samlingsbestyrer.

Ulemperne ved den nuværende begrænsede Plads for Samlingerne bliver for hver Tid mere følelig. Alligevel har man endnu ikke seet sig istand til at gaa i Gang med den projekterede Udvidelse af Lokalerne bl. a. ved Opførelse af en ny Tilbygning, eftersom den til Selskabets Disposition staaende Byggekapital endnu ikke har naaet en tilstrækkelig Størrelse. Byggeforetaget er kalkuleret at ville medføre en Udgift af 40 à 45,000 Kr. Heraf havdes ved Udgangen af 1894 et Beløb af ca. 22,000 Kr., hvilket i 1895 er blevet forøget ved et yderligere Bidrag af Brændevins-samlaget af 5000 Kr., saa at det nu udgjør 27 à 28,000 Kr.

Det manglende har man i det væsentlige haabet at kunne opnaa ved Bevilling af Statskassen, ligesom der ogsaa ved Selskabets Byggeforetagende i 70-Aarene blev ydet Selskabet et Statsbidrag af ca. 22,000 Kr. eller ialt $\frac{1}{3}$ af Bygningens Kostende. Dette Haab har imidlertid hidtil slaaet feil, uagtet det nu projekterede Byggearbejde kun er en Fortsættelse og Fuldendelse af den i 70-Aarene lagte Byggeplan.

Efter at man i 1894 forgjæves havde andraget om et Bidrag

af Statskassen af 20,000 Kr., indskrænkede man sig i 1895 til at begjære en Bevilling af 15,000 Kr. enten paa én Gang eller fordelt paa to Terminer. Men heller ikke dette Andragende er blevet indvilget.

Som anført i forrige Aarsberetning androg man i 1894 om en aarlig Statsbevilling af 2000 Kr. til Lønning af en ny Konservator ved den zoologiske Samling. En Forøgelse af de nuværende Arbeidskræfter med en saadan Funktionær ansaaes nemlig at være nødvendig, hvis det skal kunne lykkes fuldt ud at bearbejde det rige videnskabelige Materiale, som Samlingerne indeholder, og give Undersøgelserne det ønskelige Omfang.

Andragendet blev imidlertid ikke indvilget af Stortinget.

Da Budgetkomiteen i sin Indstilling havde udtalt, at Midlerne til en Udvidelse af Selskabets Virksomhed maatte kunne findes ved en Indskrænkning af de efter dens Mening store Administrationsudgifter, imødegik Direktionen i en udførlig Forestilling denne Opfatning, der kun kan bero paa en Misforstaaelse, eftersom Selskabets Administrationsudgifter ingenlunde er større, men snarere mindre end ved andre ligeartede Institutioner. Alligevel troede man ikke i 1895 at burde gjentage Andragendet om Bevilgning af Gage til en ny Funktionær. Derimod androg man om en Forhøielse af det ordinære Statsbidrag fra 8000 til 10,000 Kr.

Og dette Andragende er ogsaa af indeværende Storting forsaavidt imødekommet, som der foruden det ordinære Bidrag af 8000 Kr. er bevilget Selskabet et ekstraordinært af 2000 Kr.

Hos Brændevinssamlaget androg man, foruden, som anført, om Bidrag til Byggefondet, ogsaa om et ekstraordinært Bidrag af 6000 Kr.

Dette Beløb tænktes anvendt dels til Udfyldning af Huller i Bibliotheket, dels til Dækkelse af Udgifterne ved en tidligere Erhvervelse af sjældnere Dyretyper ved den zoologiske Samling, samt til Anskaffelse af endel ønskelige Instrumenter og Apparater ved de naturhistoriske Samlinger, og endelig til Iværksættelse af Undersøgelser af Havvandets Beskaffenhed udenfor Thronhjemsfjorden, hvorom der var skeet Henvendelse til Direktionen.

Andragendet blev imidlertid ikke indvilget.

Derimod bevilgede Brændevinssamlaget i 1894 paa Foranledning af nogle af Selskabets Medlemmer et Beløb af 1600 Kr. til Indkjøb af en Samling bibliografisk Litteratur, som skulde skjænktes Videnskabsselskabet og opstilles i dets Læseværelse.

Herved har man erholdt en værdifuld og temmelig fuldstændig Samling af de mest bekendte, større Fortegnelser over de i Norden, Tyskland, England og Frankrig udkomne Bøger, saavidt muligt komplet til 1895. De er i Forening med, hvad Selskabet tidligere besad af herhen hørende Værker, opstillede i Læseværelset. Som de mest fremtrædende af disse Værker kan nævnes: Graesse: *Tresor de livres rares et precieux*, Kaysers Bücherlexikon, Lorentz: *Catalogue de la Librairie Française*, *The English Catalogue of Books*, de svenske og danske Bogfortegnelser af Linnström og Wahl m. m.

Af Kommunekassen har Selskabet efter Direktionens Andragende erholdt et Bidrag af 3000 Kr. til Udgivelse af et historisk Festskrift i Anledning af Thronhjems 900 Aars Jubilæum næste Aar.

Ligeledes har Kommunebestyrelsen bevilget Selskabet fri Gas for 1896. I Bibliothekets Udlaansværelse og Læseværelse har man ladet indlægge Gasledning.

I Generalforsamling den 25de Oktober foretoges Valg paa Præsens, et Medlem af Direktionen og 2. Revisorer

Til Præsens gjenvalgtes Overlærer K. Rygh og til Medlem af Direktionen Bestyreren af den zoologiske Samling V. Storm. Til Revisorer valgtes Kapt. Alex. Hagen og Ingeniør Schmidt-Nielsen.

Da Byskriver Edv. Christie, der siden 1858 havde forrettet som Selskabets Kasserer, opsigde denne Post fra Udgangen af 1895, antog Direktionen under 9de December Konservator M. Foslie til Kasserer.

Ved Aarets Begyndelse udtraadte Direktør Jenssen som Medlem af Bogudvalget. Direktionen besluttede da, at Antallet af Bogudvalgets Medlemmer skulde forøges til 5 og indvalgte som nye Medlemmer Konservator M. Foslie og Stiftsarkivar Kr. Koren.

Direktionen har taget de for Selskabets Funktionærer gjældende Instrukser under Revision og tildels udarbejdet nye.

Med Hensyn til Selskabets Indtægter og Udgifter henvises til nedenstaaende Extrakt af Regnskabet.

Idet Selskabet ved sin undertegnede Direktion aflægger denne Beretning, beder det sig i Underdanighed bevaret i Deres Maj.s Bevaagenhed.

Trondhjem i Direktionen for det Kgl. norske Videnskabers Selskab. Juni 1896.

K. Rygh.

J. Sejersted.

V. Storm.

J. Hagen.

K. Lossius.

J. Richter.

Extrakt

af

det Kongl. norske Videnskabers Selskabs Kasseregnskab
for 1895.

Indtægt:

1. Beholdning for 1894	Kr.	1255.79
2. H. M. Kongens Bidrag for 1895	-	200.00
3. Statskassens do. - do.	-	8000.00
4. Brændevinssamlagets do. - do.	-	4000.00
5. Sparebankens do. - do.	-	2000.00
6. Kontingent af 216 Medl. - do.	-	864.00
7. Renter indvundne:		
Af Hammers Legats Pantobligationer	Kr.	3978.21
- do. do. Midler i Spare-		
banken	-	131.22
		<hr/>
		4109.43
Af Poulsens Legats Pantobligationer	Kr.	1241.93
- do. do. Midler i Spare-		
banken	-	76.27
		<hr/>
		1318.20
		<hr/>
	Overf. Kr.	21747.47

	Overf. Kr. 21747.47
Af Aas & Hustrus Legats Pantobligationer . . .	- 540.00
- Fondet af 1881	- 29.71
- Byggefondet	- 715.02
- Kassebeholdningen i Sparebanken	- 73.57
8. Udbytte af den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse	- 1900.35
9. Brændevinssamlagets Bidrag til Byggefondet . .	- 5000.00
10. Indkommet i Bøsserne	- 90.67
11. Efter Decision	- 0.30
12. Rentedifferensen & diverse	- 43.67
	<hr/>
	Kr. 30140.71
	<hr/> <hr/>

Udgift:

Saldo for 1894	Kr. 458.22
1. Lønninger	- 9990.00
2. a. Bibliotheket	Kr. 2899.76
b. Zoologiske Samling	- 1962.96
c. Botaniske do.	- 286.28
d ¹ . Oldsagssamlingen	- 266;15
d ² . Do.s Bibliothek	- 117.15
e. Mineralsamlingen	- 64.87
f. Myntsamlingen	- 149.30
	<hr/>
	- 5746.47
3. Stipendier	- 1050.00
4. Udgivelse af Skrifter	- 1207.59
5. Afsætning til Rentefondene:	
a. Hammers Legat ($\frac{1}{3}$ af Renterne) Kr.	1396.10
b. Poulsens do. ($\frac{1}{6}$ - —)	- 225.81
c. Fondet af 1881 ($\frac{1}{1}$ - —)	- 29.71
d. Byggefondet ($\frac{1}{1}$ - —)	- 715.02
Do. , Samlagets Bidrag	- 5000.00
	<hr/>
	- 7366.64
	<hr/>
	Overf. Kr. 26318.92

	Overf. Kr. 26318.92
6. Renter af Gjæld til Kongsberg Sølvværk	- 810.00
7. Skatter	- 668.73
8. Renholdelse	- 77.34
9. Lys og Brænde	- 482.39
10. Bygningerne	- 219.30
11. Bygningernes Inventar	- 157.27
12. Tilfældig Udgift og frafaldt Kontingent (4 Kr.)	- 216.26
13. Beholdning: Restancer . . . . . Kr. 1246.87	
I Kasse	- 443.63
	1690.50
	Kr. 30140 71

Bibliotheket.

(Bibliothekar: Overlærer Arentz.)

Bibliothekaren tillader sig herved at afgive følgende Indberetning om Bibliothekets Virksomhed i 1895:

Bibliotheket har i de 4 Vintermaaneder været aabent til Udlaan fra Kl. 12¹/₂—2, i den øvrige Del af Aaret fra 12—2 de 5 første Søgnedage i Ugen samtidig med Læseværelset. Udlaansdagens Antal har været 185, i hvilke der er skeet ca. 990 Udlaan, omfattende ca. 1460 Bind og Hefter. Laantagernes Antal har været 221. Bibliothekets Tilvækst har i Aarets Løb været 537 Værker, udgjørende ca. 1380 Bind og Hefter, deri indbefattet Tidsskrifter og Fortsættelser. Efter Fag har Tilvæksten været omtrent følgende: Theologi 29 Bind — 39 Hefter, Lovkyndighed 15—28, Medicin 21—32, Filosofi 10—50, Pædagogik og Politik 29—33, Matematiske Videnskaber 27—32, Naturhistorie 78—268, Fysik og Kemi 25—53, Oekonomiske Videnskaber 29—39, Sprogvidenskab 49—212, Historiske Videnskaber 112—215, Litteraturhistorie 20—73, Lærde Selskabers Skrifter 85—228, Skrifter af blandet Indhold 9—15, Aviser 7. Ved Kjøb er erhvervet 105 Skrifter, Resten er indkommet som Gave. — Manuskript- og Diplomsamlingen er ikke forøget, hvorimod Kartsamlingen har modtaget Tilvækst ved Gaver

fra „Norges topografiske Opmaaling“ samt „Sveriges geologiska Undersökning“ og et Par Privatmænd.

Som det vil sees, har Laantagernes og Udlaanenes Antal i det forløbne Aar været noget mindre end i det næst foregaaende; men til Gjengjæld har Søgningen til Læseværelset været saameget større, idet der neppe er gaaet nogen Udlaansdag hen, som har været uden Besøg. — Revisionen er fortsat af Hr. Overlærer Dahle og Hr. Arkivar Koren, uhen at den endnu er bragt tilende.

Endelig meddeles, at de 11 Kasser gamle Bøger, som for 2 Aar siden blev sendt hid fra Molde nedlagte Skole, nu, saavidt gjørligt, er katalogiserede. Ogsaa Cand. mag. B. Dahls Bibliothek er nu katalogiseret. Bøgerne bestod for en overveiende Del af klassisk Filologi. Disse har endnu ikke kunnet indlemmes i Bibliotheket paa Grund af manglende Plads, medens Resten af Bøgerne er indordnet under de forskjellige Fag.

Oldsagssamlingen.

(Bestyrer: Overlærer K. Rygh.)

Jeg har herved den Ære at fremsende Beretning om Oldsagssamlingens Forøgelse og Tilstand i 1895.

Samlingen har i Aaret havt en Tilvækst af 116 Numere (Katal. Nr. 4745—4860), hvoraf endel omfatter flere Gjenstande.

Af Gjenstande fra Stenalderen er indkommet 20 Numere. Den overveiende Del af disse bestaar af Knive og Spidser af Skifer, henhørende til den arktiske Gruppe. Deriblandt er en ualmindelig fin og liden Pilespids fra Rise i Opdal. Fra det gamle Findested paa Bøleseter i Flatanger, der ellers nu synes at blive udtømt, er ogsaa iaar indkommet en mindre Samling, hvoriblandt en ufuldstændig Spydspids og nogle ufuldførte Emner til saadanne. Fra Løvvik i Bjørnør er kommet en Kniv af Skifer og to af Sandsten af den almindelige Skifertype, alle ufuldstændige, Halvdelen af en Økse af Sten og endel af de ovale Stene med omgaaende Fure, hvis Forekomst er saa almindelig paa Findesteder for Skifersager. Eneggede Knive af Skifer er fremdeles indkomne fra Sørli i Rissen og Finneid i Hemnes, den sidste af usedvanlig Størrelse. Økser af Sten er indkomne fra Kot i Singasaas og fra Selnes i Skjørn.

Fra Folden i Verran er Samlingen bleven beriget med et nyt Eksemplar af de store Køller med fremspringende Hjørner ved Siden af Skafthullet, hvoraf vi allerede før har en hel Del med indbyrdes afvigende Former.

Samlingen af ældre Jernalders Fund har kun faaet ringe Tilvækst, som det i Regelen altid vil være. Tilfælde, naar der ikke er foregaaet planmæssige Udgravninger. Ved Gave har Samlingen erhvervet fortrinlige Kopier af nogle i Universitetets Samling opbevarede Guldrakteater. Ligeledes har man erhvervet et Eksemplar af et af Hr. Stiftsarkivar Koren taget Gibsaftryk af Runeskriften ved Veblungsnes.

Af Fund fra yngre Jernalder er indkommet 34 Numere, Størstedelen enkeltvis fundne Gjenstande. Iblandt disse kan nævnes et Sverd, der er fundet i det opslammede Ler omkring Verdalselven, og som maa skrive sig fra en Gravhaug paa en af de udgledne Gaarde paa Follosletten. Fra Ballangen i Ofoten er indkommet et værdifuldt Fund, bestaaende af 7 Vægtlod af Bronze eller Jern og Bronze, tilligemed nogle afhugne Broncestykker, der antagelig ogsaa har været anvendte til Vægtlod. Ogsaa iaar er der indkommet en mindre Samling af Sager fra det bekjendte Findested paa Risegjerdet i Opdal, Pilespidser, Knivblade, Sigdblade m. m. Ligeledes er erhvervet et mindre Fund fra Findestedet paa Romfohjellen i Sundalen, dog i temmelig medtagen Forfatning. Fremdeles kan nævnes et Broncekar fra Flatvad i Sundalen af den for y. J. ejendommelige Art, desværre ufuldstændigt, og et Gravfund af Jernvaaben fra Kirkhus i Aalen.

Blandt middelalderske Sager kan især fremhæves et Billede i Træ af St. Anna i Gruppe med St. Maria og Christusbarnet, adskilligt større end almindeligt. Det er forsynet med malede Paa-skrifter i Minuskler og sengothiske Majuskler, paa Latin og Plattysk, er af nordtysk Arbeide og neppe ældre end 1500. Det skal skrive sig fra Bjugns Kirke, hvor det dog ikke kan have haft sin oprindelige Plads, da der ikke kan have staaet nogen Kirke paa dette Sted før Reformationen. — Fra Verrans Kirke skriver sig en Døbefunt af Klebersten af en meget simpel Form fra den ældre Middelalder. — Fremdeles kan nævnes et Økseblad af den umaade-

lig store, tyndbladede Form, hvoraf Samlingen nu har et halvt Dusin Exemplarer; fra Selnes i Bjugn. Under Gravninger i Byen er fremkommet endel middelalderlige Sager, som Samlingen har erhvervet, fra Nonnegaden endel Fragmenter af Kar af Grøtsten af forskellige Former og fra en Tomt ved Lilletorvet et Stykke af en Bue fra en middelaldersk Kirke.

Noget over 40 Numere hidrører fra Tiden efter Reformationen, for en stor Del indkomne som Gaver. Flere af disse Gjenstande har Interesse til Belysning af Arbeidsteknik i forskellige Retninger eller i Almindelighed af Kulturforhold i de senere Aarhundreder.

Præparationen af Samlingens Jernsager har været jevnt fortsat i Aarets Løb. Endnu staar der dog tilbage en stor Mængde af de ældre Jernsager i Samlingen, som er egnede til at konserveres ved den nye Præparationsmethode.

Følgende Herrer har i det forløbne Aar skjænket Gaver til Samlingen: Major O. Krefting, Gunnerius Myhre, Vagtmester A. Nielsen, Gaardbr. Oliver Alstad, Stjørdalen, Gaardbr. Johannes Lundén, Verdalen, Lensmand M. Følstad, Verran, Gaardbr. Jon Kirkhus, Aalen, Professor O. Rygh, Christiania, og Filialafdelingen af Foreningen t. n. F. B.

Myntsamlingen.

(Bestyrer: Adjunkt B. Hartmann.)

Herved tillader jeg mig at oversende Indberetning om Mynt- og Medaljesamlingens Tilvækst og Tilstand i det hele i det sidst forløbne Aar.

Samlingen er dels ved Kjøb eller Bytte med Dubletter og dels ved Gaver forøget med 9 Medaljer (hvoraf 3 i Sølv, 6 i Bronze og Messing), 170 Mynter (hvoraf 11 i Guld, 121 i Sølv, 38 i Kobber, Bronze eller Nikkel), 1 Jeton og 3 Pengesedler og tæller nu med Fradrag af 8 bortbyttede Numere nærværd 12,500 Nr., deraf omtrent 1070 Medaljer. Erhvervelsen ved Kjøb har paa Grund af det indskrænkede Annuum været mindre end sedvanlig. Derimod er der indkommet mange og tildels temmelig værdifulde Gaver fra 24 forskellige Personer eller Foreninger. Saaledes har Kgl. Vetén-

skaps-Akademien i Stockholm skjænket et Eksemplar i Sølv af en i det forløbne Aar præget Erindringsmedalje over dets afdøde Præsident C. D. Skogman, og Komiteen for Festligholdelse af Trondhjems tekniske Lærestalts 25-Aars Jubilæum den i den Anledning prægede Medalje i Sølv. Sognepræst Flood har skjænket 17 græske, tyrkiske m. fl. Mynter, Bergingeniør A. Getz 34, mest ældre og nyere spanske Sølvmynter, Frøken Doris Martens 10 ældre danske, engelske m. fl. Guldmynter og Frøken Ellen Bodom 25, mest ældre russiske, mindre ovale Sølvmynter med gammelrussisk Inskription fra Tiden før Peter den Stores Regjering, af hvilke sidste Selskabet før ikke har havt noget Exemplar. Ligeledes er som Gave modtaget 2 engelske, i Jorden fundne Sølvmynter fra Middelalderen, nemlig en Groat fra Henrik 6tes Tid og $\frac{1}{2}$ Groat fra Edward den 2dens Tid.

Haandbibliotheket er forøget med et Par mindre Kataloger.

Revision af større Dele af Samlingen og delvis Omskrivning af Katalogen har stadig været fortsat.

Forresten har Samlingens Tilstand i det væsentlige været uforandret.

Aabningstiden har været den samme som for Selskabets øvrige Samlinger. Udgifterne har, som vedlagte Opgave udviser, været Kr. 149.30, altsaa 70 Øre mindre end den givne Aarsbevilling.

Den zoologiske Samling.

(Bestyrere: For Pattedyr- og Fuglesamlingen: M. Foslie, for den øvrige Samling: V. Storm.)

Af indenlandske Pattedyr er erhvervet en Bæver ved Bytte i et tidligere anskaffet Eksemplar af samme Art fra Tyskland, samt en Nise (*Phocaena communis*), skudt ved Munkholmen, et Par yngre Ræve og en hvid Varietet af Rensdyr. Tilvæksten af udenlandske Pattedyr omfatter følgende Arter: Gnu (*Connochaetes taurina*), Næseabe, Moskussvin (*Dicotyles tajacu*), en yngre afrikansk Elefant, Han og Hun af Rørantilope (*Cervicapra arundinum*) og Dovendyr (*Bradypus*). Sidstnævnte er modtaget som Gave fra Hr. Kap. Welzin ved Hr. Mægler Moe.

Skeletsamlingen er foreget med et smukt Eksempel af Hjort fra Hitteren som Gave fra Mr. Thomas, samt desuden et yngre Flodhestkranium og nogle andre Kranier.

Ved Omordning i nogle af de større Skabe er indvundet Plads for de fleste af de i de to sidste Aar erhvervede Pattedyr, dog uden Hensyn til den systematiske Ordning, men Pladsen er nu saa optaget og Skabene saa overfyldte, at alt herefter maa magasineres. Gulvet mellem Skabene har delvis været benyttet til større Pattedyr, men denne Udstillingsmaade maa opgives, da Eksemplarerne i Længden lider derved og Adgangen til Skabene vanskeliggjøres.

Tilvæksten af Fugle har været ca. 20 Expl., hvoraf flere i tidligere ikke repræsenterede Dragter. Her skal fremhæves en for Samlingen ny og interessant Form, erhvervet ved Kjøb, nemlig Rypeorre (*Lagopus tetrizi albus*), Han og Hun, den første skudt 3die November og den anden omkring 1ste December 1894 ved Svartaasøen i Tydalen. Begge er typiske Individuer og, saavidt vides, de første af denne Bastard, som har været iagttaget i det trondhjemske. Fra Hr. Nils Stafne, Rennebu, modtoges som Gave et tredje Eksempel af samme Bastard, skudt i Rennebu 7de December 1895. Af udenlandske Fugle skal nævnes en blaabenet Struds (*Struthio molidophorus*) fra Afrika.

Ogsaa for Fuglesamlingens Vedkommende er Pladsen nu saa liden, at en gennemført systematisk Ordning ikke længere kan følges, og enkelte større Eksemplarer har man været nødt til at magasinere.

Af de Fiske, som er erholdte og opbevarede i Samlingen i sidste Aar, kan nævnes den sjeldne *Scomberesox saurus*, hvoraf et udvokset Eksempel fangedes i Aaffjorden i September, en Sverdfisk (*Xiphias gladius*), fanget ved Levanger og i udstoppet Stand opstillet i Samlingen, *Belone vulgaris*, som vel i det hele taget er en temmelig almindelig Art, men som forhen ikke var fundet i Trondhjemsfjorden og i August fangedes med Makrel ved Skjørn, samt *Lycodes Sarsii*, der toges med Bundskrabe nord for Tutterøen. Antallet af de i Fjorden fundne Fiskearter udgjør nu 108.

Ved Bytte mod indsamlede Dyr er et færdigt udstoppet Eksempel af Gangeskrokodillen (*Gavialis gangeticus*) erhvervet.

Mod indsamlede lavere Sødyr fra Trondhjemsfjorden er gennem Dr. Rev. Norman erholdt en større Samling af Crustaceer dels fra Englands Kyster dels fra Middelhavet.

Paa samme Maade er fra Prof. Köhler i Lyon modtaget Echinodermer.

Leilighedsvis er den udenlandske Konkyliesamling forøget med over 200 Eksemplarer.

Udbyttet af Undersøgelserne i Fjorden har i sidste Sommer været ringe tildels paa Grund af, at de dertil bestemte Midler var ringere end forhen, saaledes at der ikke kunde anvendes Trawl, hvilket er den hensigtsmæssigste Methode især for Indsamling af fritsvømmende Dyr. Bundskrabninger foretoges nord for Tutterøen samt ved Hasselvigen, ved førstnævnte Sted paa den vide, flade Bund, paa sidstnævnte i Bergbakker. Ogsaa i sidste Sommer toges mange Exemplarer af *Brisinga coronata* og *Rhizocrinus lofotensis*, der lever sammen paa dette store Dyb mellem Tutterøen og Leksvigen. Blandt Oculiner ved Hasselvigen samledes flere Exemplarer af *Pentagonaster nidrosiensis*, som næsten ikke er fundet uden i Trondhjemsfjorden, men i dennes ydre Del nu er ret hyppig i Bergbakker; flere af dem er af betydelige Dimensioner (indtil 24 Ctm. i Diameter); endvidere kan nævnes en Varietet af *Asteropsis pulvillus*, der udmærker sig ved ganske glatte Randplader og længere Arme end den typiske; den kan muligens opfattes som en egen Art.

Af andre indsamlede Arter, som tildels er Dubleteksemplarer til Bytte med andre Museer, kan nævnes *Octopus arcticus*, hvoraf nogle er af usedvanlig Størrelse, *Sarcophyton purpureum* (i Mængde), *Duva rosea*, der ligeledes her forekommer i stor Mængde, *Ophiacantha spectabilis* og *anomala*, *Heteropyxis norvegica*, *Waldheimia septata*, *Solenopus Dalyelli*. Endvidere er erholdt (ved Fiskelime) et usedvanlig stort Eksempel af *Funiculina quadrangularis* samt en *Ptilella grandis*. — Af Polyzoer kan som Tillæg til de forhen nævnte Arter anføres *Scrupocellaria reptans* (hyppig) og *scruposa*, *Bugula murrayana* (almindelig), *Cellaria firtulosa*, *Flustrella hispida*, *Membranipora pilosa et membranacea* (meget almindelig paa grundt Vand), *Porella lævis*, *Cellepora pumicosa*, *Hornera lichen-*

oides & violacea, *Stomatopora major*, *Idmonea atlantica*, *Lichenopora hispida* og den sjeldnere *Domopora stellata*.

Ligesom i foregaaende Sommer er ved Siden af Fjordundersøgelser leilighedsvis gjort entomologiske (dipterologiske) lagttagelser, fornemmelig i Stadsbygdens Prestegjæld, som i denne Henseende udmærker sig ved sin Rigdom paa Arter paa Grund af den mangeartede Naturbeskaffenhed. I den nedre, lavere Del af Bygden nær Fjorden fandtes adskillige sjeldnere dels litorale Arter navnlig af Slægten *Scatophaga*, dels saadanne, som hører hjemme paa Myrer, navnlig af *Anthomyzer*, *Ephydriner* og Slægten *Tetanocera*; i de længer fra Fjorden liggende varme Lier med sin frodige Vegetation forekommer adskillige Arter, som her sandsynligvis har sin Nordgrænse eller ogsaa kun er fundne paa Steder i Landets sydligste Del eller endelig er ny for Faunaen. Særlig kan nævnes *Arctophila (Sericomymia) bombiformis & Volucella pellucida*, der begge paa sidstnævnte Steder forekom i Mængde, *Dolichopus regius*, *Dexia ferina*, *Anthomyza magnicornis*, som forhen kun var kjendt i faa Eksemplarer, men fandtes i Mængde paa Myrer; forøvrigt henvises til en under Trykken værende Afhandling, hvori 4 Arter af Slægten *Aricia* beskrives som nye for Videnskaben og adskillige nævnes som nye for Landets Fauna.

Den botaniske Samling.

(Bestyrer: Konservator M. Foslie.)

Samlingens Forøgelse indskrænker sig væsentlig til de i Trondhjemsfjorden indsamlede Alger. Undersøgelser foretoges ved Stadsbygden, Ytterøen og Trondhjem, men kun en liden Del af det indsamlede Materiale er bearbejdet. I Selskabets Skrifter for 1895 er nærmere omtalt „*Ectocarpus (Streblonema) Turnerellae*, a new Alga“ og „*The Reproductive Organs in Turnerella septemtrionalis*“. Sammesteds er nogle udenlandske Kalkalger beskrevne under Titel „*New or critical Lithothamnia*“, og da Arbejdet med en Oversigt over denne Gruppe fremdeles fortsættes, har Materiale ogsaa iaar været indsamlet baade her i Fjorden og erhvervet fra andre Steder.

Opmærksomheden har desuden særlig været henvendt paa de i Fjorden forekommende Arter af *Spongomorpha* (*Acrosiphonia* Kjellm.), hvoraf dog blot faa synes at forekomme i den indre Del af Fjorden; men i det hele taget synes denne nylig bearbejdede Gruppe at vise et langt større Antal Arter end tidligere kjendt, og blandt saadanne, som endog synes at have en temmelig stor Udbredelse, skal nævnes *Sp. hemisphærica*, *albescens*, *incurva*, *flagellata*, *vernalis*, *centralis*, *pallida*, *effusa* og *bombycina*. Af Squamariaceer er paatruffet flere interessante Former, men hidtil dog kun sterile. En eiendommelig *Gayella*, som senere vil blive nærmere omtalt, fandtes ved Stadsbygden.

Mineralsamlingen.

(Bestyrer: Overlærer C. Schulz.)

I forløbne Aar er Mineralsamlingen forøget med en Række af thoriumholdige og andre sjeldne Baser indeholdende Mineraler, erhvervede dels ved Kjøb dels ved Bytte (med Universitetets mineralogiske Kabinet).

Paa Grund af de mange Forespørgsler om disse Mineraler, som har vakt særlig Interesse hos Almenheden, er en mindre, separat Samling af disse Mineraler ordnet og udstillet.

Saavidt Rummet tillader det for Tiden, er en separat Samling af teknisk anvendte, norske, slebne og polerede Bergarter opstillet: Larvikit, Syeniter, Graniter, Diorit og Gabbroer fra Larvik, Tønsbergtrakterne, Drammensfjorden, Risør, Arendal m. fl. Steder — erhvervede som Gaver fra E. A. Gude, Køltzow m. fl. i Christiania.

Fra Chr. Ankers Marmorsliberier ved Fredrikshald er erhvervet som Gave en Række slebne Mormorprøver fra Fauskeidets Marmorforekomster. Disse er udstillede. Et Række Vegstensprøver fra de trondhjemske Vegstensforekomster er indsamlet. Mangel paa Plads tillader endnu ikke Udstilling af disse.

Fra Mineralforekomsterne langs Mælshogna Gabbrofelt mellem Selbu, Tydalen og Meraker er dels indsamlet af Samlingsbestyreren dels erhvervet ved Bytte (med Hr. Handelsfuldmægtig P. Birch,

Selbu) forskjellige Bergarter, Kyanit, Kise m. v. Bytteforbindelsen med Mineralienniederlage, Freiberg, Sachsen til Supplering af Selskabets Mineralsamling er fortsat.

Imidlertid er ifjor som i de sidste Par foregaaende Aar supplerende Anskaffelser til Mineralsamlingen søgt undgaaet, da de af de uopbrugte Annuua til Disposition staaende Midler iaar agtes anvendte til at paabegynde Anskaffelsen af de for enhver Mineral- og Bergartsundersøgelse for Tiden nødvendige Instrumenter og Hjælpemidler: et Speilgoniometer, et Polarisationsmikroskop, Apparater til at forskaffe sig tyndslebne Objekter af Mineraler eller Bergarter til mikroskopisk Undersøgelse.
